

FESTIVAL

Zomer

VAN SINT-PIETER

ZOMER 2020

29.07

PROGRAMMA VAN DE DAG

Ludwig van Beethoven

(1770-1827)

Strijkkwartet in cis-klein, op.131

Adagio, ma non troppo e molto espressivo

Allegro molto vivace

Allegro moderato - Adagio

Andante, ma non troppo e molto cantabile

Presto

Adagio quasi un poco Andante

Allegro

QUATUOR MP4

—

Claire Bourdet

viool

Margaret Hermant

viool

Pierre Heneaux

viool

Merryl Havard

cello

.....

VOLGEND CONCERT

30.07

—

TAURUS KWARTET

—

Ludwig van Beethoven

(1770-1827)

Strijkkwartet nr.6 in Bes-groot, op.
18.6

Große Fuge in Bes-groot, op. 133

Het wonderlijke evenwicht van vier stemmen uit eenzelfde, homogene instrumentenfamilie dat enerzijds een unieke, direct herkenbare klank produceert en anderzijds het individuele karakter van elk van die instrumenten (en van de muzikanten die ze bespelen) uit laat komen: die ongelofelijk rijke dualiteit blijkt bijzonder inspirerend te werken. De onophoudelijke evenwichtsoefening tussen collectief en individu, tussen het persoonlijke en het gemeenschappelijke, die zo kenmerkend is voor een kwartet, blijkt voor vele componisten een geschikt klankbord voor hun intieme vragen, voor hun creatieve twijfels, hun professionele status of persoonlijke besognes.

Een van de belangrijkste voorbeelden van dergelijke componisten is Beethoven. Over het algemeen verdeelt men het indrukwekkende corpus van diens kwartetten (zestien complete werken en een *Große Fuge*) in drie chronologische perioden, die grosso modo overeenstemmen met drie reeksen van opeenvolgende composities. Beethovens uitgesproken belangstelling voor het strijkkwartet, het kamermuziekgenre bij uitstek, was niet immers niet altijd even groot, en elk van deze perioden vertoont opmerkelijke ontwikkelingen ten opzichte van de vorige. Beethoven bewoog zich stapsgewijs in de richting van steeds gedurfdere, vrijere composities en hij spreidde daarbij een emancipatie tentoon die steeds nadrukkelijker uiting gaf aan zijn genie, wat trouwens ook tot toeneemend onbegrip bij zijn tijdgenoten leidde.

De eerste zes kwartetten van het opus 18 staan nog heel dicht bij die van Joseph Haydn. Ze zijn opgedragen aan prins Franz von Lobkowitz en werden samen gepubliceerd in 1801; waarschijnlijk werden ze in de twee voorafgaande jaren gecomponeerd. De middenperiode omvat de drie kwartetten van het opus 59, opgedragen aan graaf Razumovsky en gepubliceerd in 1808, het opus 74, bijgenaamd "Harp" (1810), en het opus 95, gepubliceerd in 1816. De periode van de late kwartetten omvat nog ambitieuzere composities, gepubliceerd in 1826 en 1827, de laatste twee levensjaren van de componist, met onder meer een vreemde *Große Fuge* (opus 133), die aanvankelijk bedoeld was als laatste deel van het kwartet opus 130, maar uiteindelijk apart werd gepubliceerd.

In het bijzonder indrukwekkende corpus van de strijkkwartetten van Beethoven, de onbetwiste meester van dit genre, bekleedt het opus 131 een van de laatste plaatsen: aangevat eind 1825 en voltooid in oktober 1826 is dit kwartet het grotendeels abstracte werk van een geïsoleerd man die zijn gehoorzin volledig heeft verloren, maar wiens inspiratie nooit stopt met stromen. Daarvan getuigen de talloze schetsboeken; het beethovenaanse genie blijft bijzonder vruchtbaar en de componist werkt tegelijkertijd aan alle onderdelen van zijn kwartet, wellicht zonder vooropgezet plan. Hij bracht allerlei nieuwe ideeën samen en schreef maar liefst zeven delen, elk met een eigen structuur (fuga, thema met variaties...), waarbij hij de gebruikelijke sonatevorm alleen voor het laatste

deel behield. Aan al deze nieuwe ideeën, waaraan hij lange tijd sleutelde, gaf hij een buitengewone omvang en samenhang en hij vroeg uitdrukkelijk om het werk aan één stuk door uit te voeren, zonder onderbreking tussen de delen. Het resultaat is een uitzonderlijk intense compositie waarin Wagner, in een van die mystieke hersenspels waarvan hij het geheim bezit, de beschrijving van een dag uit het leven van een heilige zag. Andere, minder lyrische exegeten zien er eerder een laatste uitdaging in voor de componist om zijn afschuwelijke isolement te doorbreken.

Het eerste deel is een langzame, intense en ernstige fuga, voldragen en soeverein. Daarna volgt een levendig allegro, vrolijk, luchtig, haast jeugdig. Het zeer korte derde deel is een soort inleidende ouverture die als overgang dient naar het omvangrijke thema met variaties. Het is veruit het langste, meest uitgebreide deel van de partituur en het begint met een serene, rustige expositie van het thema; daarop volgen zeven variaties en een coda waarin Beethoven al zijn kunde en verbeelding ten dienste stelt van een doorwrochte, gedurfde en visionaire architectuur en waarin hij de kwintessens van zijn variatiekunst aflevert.

Het kwartet zou daar kunnen eindigen, maar Beethoven voegt er nog drie delen aan toe. Allereerst een presto, een soort achtervolgingskoers die onverhoeds stopt, hervat en onderweg ook een scherzo en een bijhorend trio incorporeert, allemaal in een ietwat hallucinante en tijdeloze sfeer. Het korte zesde deel knoopt opnieuw aan bij het vredige en meditatieve karakter van het eerste deel. Het wordt onderbroken door de razernij van het slotallegro, in sonatevorm, een soort van verbeterd strijd tussen de instrumenten, radicaal, verbazingwekkend modern en uiterst krachtig in het eerste thema, lyrisch teder en ontroerend in het tweede. Daarop volgt een zeer brede afsluitende doorwerking waarin de componist de volle kracht van zijn genie toont.

Claude Jottrand

Vertaling: Koen Van Caekenberghe en Jeroen De Keyser

Quatuor MP4

De leden van het in 2008 opgerichte Quatuor MP4 zijn Claire Bourdet, Margaret Hermant, Pierre Heneaux en Merryl Havard. Ze waren toen allemaal jonge afgestudeerden van de koninklijke conservatoria in België. Van bij het begin was hun aandacht gevestigd op zowel creatie van nieuwe muziek, wat ze met veel verve verdedigen, als werken uit het grote repertoire. Ze deden ervaring op en leerden zich vrijer uit te drukken in het Orpheus Instituut in Gent, en nadien bij de strijkkwartetten Danel, Pavel Haas, Pražák en Kronos.

Het Quatuor MP4 was in 2010 en 2012 ook actief in de podiumkunsten: het nam deel aan de voorstellingen Dance X Music 1 en 2, geslaagde testcases voor jonge dansers van P.A.R.T.S., in samenwerking met de Munt (Brussel). In 2011 ging in de Handelbeurs (Gent) een concert in première rond het werk van Sjostakovitsj, becommentarieerd door actrice Elise Steenackers. Datzelfde jaar werkte het kwartet mee aan de vertoningen van Different Trains van Steve Reich, voorgesteld door Leila Film in het Théâtre de Namur, en nam het twee gedichten van Emile Verhaeren op voor het label Cyprès (Albert Huybrecht / Musique de chambre II / Intégrale des Mélodies).

Het Quatuor MP4 stond ook op de affiche van het festival Concerts en nos Villages, een organisatie van Guy Danel. Naar het einde van de zomer toe was het te zien op het Gaume Jazz Festival tijdens een carte blanche van Fabrice Alleman, met arrangementen van Michel Herr.

Tijdens het seizoen 2014 creëerde het MP4 Quartet samen met choreografe Isabella Soupart de voorstelling Steve Reich Project, in nauwe samenwerking met Jeunesses Musicales en het festival Ars Musica. Het kwartet nam ook deel aan talrijke festivals, waaronder het Festival van Vlaanderen, Europe en Musique en het festival Midis-Minimes. Het verzorgde optredens in het Concertgebouw Brugge en in De Grote Post in Oostende (Scoop on Tour 2014).

Het Quatuor MP4 werkt regelmatig samen met Chamber Music for Europe en werd in dit verband uitgenodigd op de festivals van Chiré-en-Montreuil en Cramard in Frankrijk, op Pick Opus en de Nuit Blanche in Brussel, op Domaine Privé Hosokawa en in het Concertgebouw Brugge, samen met de kwartetten EnAccord, Varèse en Zerkalo.

Het Quatuor MP4 was tijdens het seizoen 2016 en 2017 in residentie bij Espace Senghor (Brussel) en stelde in dit kader vijf programma's samen rond het thema Metamorfozen, waarbij Beethoven en Fafchamps met elkaar werden geconfronteerd, alsook Ligeti met Sciarrino (in samenwerking met Fatou Traoré), Steve Reich met choreografe Isabella Soupart, Scelsi met Fafchamps en Lutoslawski, alsook Slinckx met Fafchamps en Delforge (elektronische muziek, in samenwerking met het Festival LOOP).

In 2016 trad het Quatuor MP4 op tijdens het Tansen Music Festival in India.

PRODUCTIE

30CC

Annick Dumalin
Robrecht Penders
Yves Gasia

Artistiek directeur /
Artistic Director
ARTS/SCÈNE
PRODUCTION
Bernard Mouton

Vertalingen /
Translations
Veerle Lindemans
Maxime Schouppe
Jeroen De Keyser
Koen Van Caekenberghe
Xavier Verbeke
Belgian Translation
Center

Design
Aline Baudet

Info
016 23 84 27
www.30CC.be
info@30CC.be

30CC en OPUS 3 danken van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van de 19de editie van *Zomer van Sint-Pieter*: het stadsbestuur van Leuven / het personeel van 30CC / in het bijzonder de ondersteunende handelaars en ... het publiek.